

Datum van
inontvangstneming

:

18/07/2022

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-343/22 – 1

Zaak C-343/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

27 mei 2022

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 januari 2022

Verweerder en verzoeker in het hoofdgeding:

PT

Verzoeker en verweerder in het hoofdgeding:

VB

BUNDESGERICHTSHOF (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland)

BESLISSING

[omissis]

van

20 januari 2022

in de procedure voor het verkrijgen van een uitvoerbaarverklaring

PT, [omissis] Frankfurt am Main,

verweerder en verzoeker in het hoofdgeding,

[omissis]

tegen

VB, [omissis] Bougy-Villars (Vaud), Zwitserland,

verzoeker en verweerder in het hoofdgeding,

[omissis]

De IX. civiele kamer van het Bundesgerichtshof heeft [omissis]

op 20 januari 2022

het volgende beslist:

- I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
- II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Moet artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 30 oktober 2007 aldus worden uitgelegd dat het verzoekschrift in een vereenvoudigde procedure voor het instellen van een vermogensrechtelijke vordering van geringe waarde die na de voorafgaande uitvaardiging van een Zwitsers betalingsbevel is ingeleid zonder dat is verzocht om het tegen het betalingsbevel ingediende bezwaar op te heffen, het stuk is dat het geding inleidt?

Motivering:

I.

- 1 Verzoeker verzoekt een beslissing van een Zwitserse rechter in Duitsland uitvoerbaar te verklaren. Op zijn verzoek heeft het Betreibungsamt (overheidsdienst die in Zwitserland belast is met de invordering van geldschulden) te Genève tegen verweerder, die in Duitsland woont, een betalingsbevel voor huurvorderingen uitgevaardigd, dat op 19 januari 2013 aan hem is betekend. Verweerder heeft op 28 januari 2013 overeenkomstig artikel 74 van het Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (federale wet inzake schuldivordering en faillissement; hierna: „SchKG”) van 11 april 1889 bezwaar gemaakt tegen het betalingsbevel.
- 2 Daarop heeft verzoeker bij het Gericht für Pacht- und Mietsachen (rechter in eerste aanleg voor pacht- en huurzaken) van het kanton Genève tegen verweerder een vordering ingesteld zonder te verzoeken om opheffing van het bezwaar. Die rechter heeft getracht het verzoekschrift in het Frans aan verweerder te betekenen

in zijn Duitse woonplaats. Verweerder heeft geweigerd de betekening in ontvangst te nemen omdat er geen Duitse vertaling was toegevoegd. In het verdere verloop van het proces heeft verweerder geen verdere informatie over de procedure gekregen. De rechter heeft verweerder bij vonnis van 30 januari 2014 veroordeeld tot betaling van in totaal 4 120,70 CHF, vermeerderd met rente. Het bezwaar tegen het betalingsbevel is niet opgeheven. Het vonnis is openbaar betekend.

- 3 Verzoeker heeft na de uitspraak om een nieuw betalingsbevel verzocht, dat op 5 maart 2015 is uitgevaardigd. Ook hiertegen heeft verweerder tijdig bezwaar gemaakt.
- 4 Verzoeker heeft verzocht om een verklaring van uitvoerbaarheid van het vonnis in Duitsland op grond van de artikelen 38 en 53 van het Verdrag van Lugano betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van 30 oktober 2007 (hierna: „Verdrag van Lugano”) en heeft daartoe gewaarmerkte en vertaalde afschriften van het vonnis van 30 januari 2014 en het certificaat op grond van artikel 54 van het Verdrag van Lugano overgelegd. Het Landgericht (rechter in eerste aanleg) heeft het verzoek toegewezen. Het Oberlandesgericht (rechter in tweede aanleg) heeft het door verweerder ingestelde hoger beroep tegen deze beslissing verworpen. Met zijn rechtsmiddel handhaaft verweerder zijn verzet tegen de verklaring van uitvoerbaarheid.

II.

- 5 Het succes van het rechtsmiddel hangt af van de uitlegging van artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano. Voordat op het beroep wordt beslist, moet de behandeling van de zaak dus worden geschorst en moet het Hof van Justitie van de Europese Unie overeenkomstig artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU om een prejudiciële beslissing worden verzocht.
- 6 1. [omissis] [Informatie over de ontvankelijkheid van het rechtsmiddel]
- 7 2. De rechter in hoger beroep heeft het volgende vastgesteld: artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano staat niet in de weg aan de erkenning van het vonnis. Het stuk dat het geding inleidt, is aan verweerder betekend op een wijze die de weigeringsgrond van artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano uitsluit. Het op 19 januari 2013 aan verweerder betekende betalingsbevel moet worden beschouwd als het stuk dat het geding inleidt. Dankzij dit betalingsbevel wist verweerder dat verzoeker huurvorderingen tegen hem instelde, en hij heeft tevens kunnen deelnemen aan de procedure op een wijze die zijn rechten waarborgde, zoals blijkt uit het bezwaar van 28 januari 2013. De erkenning van het vonnis is overigens niet in strijd met artikel 34, punt 1, van het Verdrag van Lugano. Zelfs indien het verzoekschrift niet naar behoren zou zijn betekend, kan worden geoordeeld dat verweerder verplicht was zijn medewerking te verlenen omdat hij op de hoogte was van het betalingsbevel. Schending van de openbare orde is

evenwel hoe dan ook uitgesloten omdat verweerder niet heeft uiteengezet met welke verweermiddelen hij zich tegen de ingestelde vorderingen heeft verweerd.

- 8 3. Dit zou geen juridische toetsing doorstaan indien de prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord.
- 9 a) Van het antwoord op de vraag hangt af of de uitvoerbaarverklaring van de beslissing van de rechter voor pacht- en huurzaken van het kanton Genève van 30 januari 2014 moet worden geweigerd op grond van artikel 45, lid 1, en artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano.
- 10 aa) Krachtens artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano moet de erkenning van een beslissing worden geweigerd indien het stuk dat het geding inleidt, niet op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, betekend of meegedeeld is. Aan verweerder is eerst het betalingsbevel van 19 januari 2013 betekend, waartegen hij zich heeft verweerd met het bezwaar van 28 januari 2013. Op 11 september 2013 is getracht het verzoekschrift in de vereenvoudigde procedure voor het instellen van een vermogensrechtelijke vordering van geringe waarde aan verweerder te betekenen. Aangezien deze in het Frans was opgesteld en er geen vertaling aan was toegevoegd, heeft verweerder geweigerd het stuk in ontvangst te nemen.
- 11 (1) Wat het betalingsbevel betreft, is tussen partijen niet in geschil dat van een regelmatige betekening moet worden uitgegaan. Derhalve heeft verweerder tevens bezwaar gemaakt tegen de beslissing, waarna de invorderingsprocedure werd geschorst.
- 12 (2) Wat de betekening of kennisgeving van het verzoekschrift betreft, is echter niet voldaan aan de vereisten van artikel 5, lid 1, van het Verdrag van Den Haag van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken (hierna: „Haags Betekeningsverdrag”).
- 13 Voor de wijze van betekening van het verzoekschrift gelden de regels van het Haags Betekeningsverdrag, waarbij zowel de Bondsrepubliek Duitsland als Zwitserland partij is. Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”), en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad is niet van toepassing, aangezien Zwitserland niet tot deze verordening is toegetreten. De formele betekening is geschied overeenkomstig artikel 5, lid 1, van het Haags Betekeningsverdrag. Op grond van § 3 van het Ausführungsgesetz (uitvoeringswet) van 22 december 1977 (BGBl. I, blz. 3105) is een formele betekening in Duitsland slechts toelaatbaar indien het te betekenen stuk in het Duits is opgesteld of in deze taal is vertaald. De betekening van het verzoekschrift

op 11 september 2013 voldeed niet aan deze voorwaarden, aangezien het alleen in het Frans beschikbaar was. Een Duitse vertaling was niet bijgevoegd.

- 14 (3) Bij gebreke van een vertaling is de betekening niet geschied op zodanige wijze dat verweerder in staat is gesteld zich te verdedigen. Anders dan in het Verdrag van Lugano van 16 september 1988 gaat het niet meer alleen om de vraag of de betekening regelmatig is geschied, maar ook om de vraag of verweerders recht van verdediging wezenlijk is aangetast door het gebrek in de betekening. Ernstige gebreken in de betekening vormen in de regel een sterke aanwijzing dat de schuldenaar bij de inleiding van de procedure niet naar behoren is gehoord (Bundesgerichtshof, beschikking van 12 december 2007 – XII ZB 240/05, EuZW 2008, 251 punt 28). Het ontbreken van een vertaling wordt in beginsel als een dergelijk ernstig gebrek in de betekening beschouwd indien de verweerder wegens het gebrek in de betekening heeft geweigerd het stuk in ontvangst te nemen (arrest van 8 november 2005, ██████ C-443/03, EU:C:2005:665, [omissis], punt 68; [omissis]).
- 15 Bij gebreke van vertaling is het verzoekschrift niet betekend op zodanige wijze dat de verweerder zich ertegen kon verdedigen. Het staat vast dat hij zelf de Franse taal niet machtig was. Hij heeft bovendien geweigerd het stuk in ontvangst te nemen.
- 16 (4) Wegens dit gebrek in de betekening zou de erkenning op grond van artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano moeten worden geweigerd indien het verzoekschrift wordt beschouwd als het stuk dat het geding inleidt. Indien de procedure daarentegen reeds was ingeleid door het betalingsbevel, zou niet zijn voldaan aan de voorwaarden van artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano. In elke procedure kan er slechts één stuk zijn dat het geding inleidt ([omissis]).
- 17 bb) Er is nog geen beslissing genomen over de vraag of het stuk dat het geding inleidt in een Zwitserse procedure voor het instellen van een vermogensrechtelijke vordering het betalingsbevel dan wel het verzoekschrift is.
- 18 (1) Het Bundesgerichtshof heeft zich tot nog toe alleen gebogen over de vraag of het betalingsbevel de verjaring stuit (arrest van het Bundesgerichtshof van 17 april 2002 – XII ZR 182/00, NJW-RR 2002, 937, 938). Geoordeeld werd dat het Zwitserse betalingsbevel functioneel gelijkwaardig is aan het betalingsbevel van § 209, lid 2, punt 1, BGB aF (Duits Burgerlijk Wetboek, oude versie) en evenals het Duitse betalingsbevel de verjaring stuit. Voor het overige zijn er geen beslissingen gegeven over het Zwitserse betalingsbevel in het kader van de uitvoerbaarverklaring.
- 19 (2) De functie van het betalingsbevel als stuk dat het geding inleidt, wordt voornamelijk in de Zwitserse literatuur besproken. Volgens sommigen is het betalingsbevel geen beslissing in de zin van artikel 32 van het Verdrag van Lugano, omdat de rechtskracht ervan beperkt is tot de zuiver executoriale inhoud

[omissis]. Anderen daarentegen kwalificeren het betalingsbevel als een voor erkenning vatbare beslissing [omissis].

- 20 (3) Wat het verzoekschrift betreft, rijst niet de vraag of het betalingsbevel in het algemeen kan worden beschouwd als een stuk dat het geding inleidt. Beslissend is veeleer of in de procedure na een betalingsbevel het verzoekschrift moet worden beschouwd als een afzonderlijk stuk dat het geding inleidt, omdat de invorderingsprocedure en de procedure voor het instellen van vermogensrechtelijke vorderingen niet één geheel van procedures vormen.
- 21 (aa) Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is het begrip „stuk dat het geding inleidt” of „gelijkwaardig stuk” in de zin van artikel 45, lid 1, onder b), van verordening nr. 1215/2012 het stuk of de stukken waarvan de regelmatige en tijdige betekening of mededeling de verweerder in staat stelt zijn rechten te doen gelden voordat in de staat van herkomst een uitvoerbare beslissing wordt gegeven (arrest van 13 juli 1995, ██████████ BV, C-474/93, EU:C:1995:243, [omissis] punt 19, met betrekking tot artikel 27, lid 2, van het Executieverdrag). Op grond van deze premisse heeft het Hof het Italiaanse betalingsbevel („decreto ingiuntivo”) samen met het verzoekschrift aangemerkt als het stuk dat het geding inleidt (arrest van 13 juli 1995, ██████████ BV, C-474/93, EU:C:1995:243, punten 20 en 21). Het Hof had hetzelfde reeds beslist in verband met het Duitse „Zahlungsbefehl” (de voorloper van het „Mahnbescheid”) (arrest van 16 juni 1981, ██████████ 166/80, EU:C:1981:137, [omissis] punt 9).
- 22 (bb) Het Zwitserse systeem van schuldivordering maakt een onderscheid tussen de inleidende procedure en de voortgezette procedure [omissis]. De inleidende procedure is gericht op de verduidelijking van het bestaan, de omvang en de afdwingbaarheid van de ingestelde vordering. De procedure wordt ingeleid doordat de schuldeiser een invorderingsverzoek indient bij het Betreibungsamt van de plaats waar de schuldvordering wordt ingevorderd (artikel 67 SchKG). Hierbij moeten het bedrag van de vordering en de reden van de vordering worden vermeld, indien deze niet rechtstreeks voortvloeit uit een over te leggen document (artikel 67, lid 1, punten 3 en 4, SchKG). Indien het invorderingsverzoek aan de formele vereisten voldoet, vaardigt het Betreibungsamt een betalingsbevel uit (artikel 69, lid 1, SchKG). De invordering van de schuld begint met de betekening van het betalingsbevel aan de schuldenaar (artikel 38, lid 2, SchKG). De schuldenaar kan vervolgens binnen 10 dagen bezwaar maken tegen het betalingsbevel (artikel 74, lid 1, SchKG). Het bezwaar brengt de invordering tot stilstand en de schuldeiser is aangewezen op de gerechtelijke procedure [omissis].
- 23 De schuldeiser heeft de mogelijkheid om het bezwaar te doen opheffen. Indien er nog geen titel is, moet hij de weg van een vordering tot erkenning bewandelen. Krachtens artikel 79, lid 2, SchKG kan hij de voortzetting van de invordering slechts verkrijgen op grond van een uitvoerbare beslissing waarbij het bezwaar uitdrukkelijk wordt opgeheven (Bundesgericht, BGE 107 III 60; [omissis]). De schuldeiser moet dan een gewone vorderingsprocedure volgen, waarbij

tegelijkertijd een beslissing wordt genomen over de opheffing van het bezwaar [omissis].

- 24 De rechtskracht van het betalingsbevel is echter beperkt tot de executoriale inhoud ervan [omissis]. Zelfs indien het betalingsbevel niet wordt bestreden, heeft het geen materiële rechtskracht [omissis]. Derhalve kan de vordering naast het betalingsbevel ook in rechte worden ingesteld. De invorderingsprocedure hoeft niet te worden voortgezet.
- 25 (cc) De beslissingen over het Duitse en het Italiaanse betalingsbevel hebben geen betrekking op aansluitende procedures. In het geval van het Zwitserse betalingsbevel zou kunnen worden aangenomen dat dit het stuk is dat het geding inleidt, indien in de aansluitende procedure ook om de opheffing van het bezwaar wordt verzocht. In dit geval wil de schuldeiser zijn vordering laten vaststellen en vervolgens de tenuitvoerlegging (invordering) laten hervatten. Opdat het bezwaar wordt opgeheven, moet de schuldeiser echter een daartoe strekkend verzoek indienen. Indien hij of zij afziet van een dergelijk verzoek, kan de rechterlijke instantie niet over de opheffing beslissen. Volgens artikel 58, lid 1, van de Schweizerische Zivilprozessordnung (Zwitsers wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „Zwitserse ZPO”) is het lijdelijkheidsbeginsel van toepassing, op grond waarvan een partij niet meer kan worden toegewezen dan zij vraagt.
- 26 Ten opzichte van de Duitse betalingsbevelprocedure heeft de Zwitserse invorderingsprocedure het bijzondere kenmerk dat de procedure niet door de instantie die het betalingsbevel heeft uitgevaardigd, wordt overgedragen aan de rechterlijke instantie. In de Duitse betalingsbevelprocedure komt de samenhang van de procedure tot uiting in het feit dat op grond van § 696, lid 1, ZPO (Duits wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „ZPO”) na bezwaar van de schuldenaar en op diens verzoek of dat van de schuldeiser tot het voeren van de contentieuze procedure, het geschil ambtshalve wordt overgedragen aan de rechterlijke instantie. In het Zwitserse recht wordt met de indiening van het bezwaar de procedure voor het Betreibungsamt voorlopig beëindigd zonder dat een overdracht aan de rechter nodig is.
- 27 Een soortgelijke situatie zou zich naar Duits recht kunnen voordoen indien de schuldeiser de betalingsbevelprocedure zou staken en later een vordering bij de rechter zou instellen. Aangezien volgens § 696, lid 3, ZPO de aanhangigheid van het geding pas ontstaat met de overdracht aan de rechterlijke instantie met terugwerkende kracht tot het tijdstip van betekening van het betalingsbevel, is er volgens § 261, lid 3, punt 1, ZPO vóór de overdracht geen sprake van een processueel beletsel wegens aanhangigheid. De schuldeiser wordt dan niet belet een andere procedure in te leiden.
- 28 Beslissend voor het geding is of het betalingsbevel in zijn geheel wegens het verband tussen de voorafgaande inleidende procedure en de daaropvolgende civiele procedure moet worden aangemerkt als een stuk dat het geding inleidt.

Naar het oordeel van de verwijzende rechter is dit hoe dan ook niet het geval wanneer in een civiele procedure niet meer de opheffing van het bezwaar wordt verlangd, maar de vordering geïsoleerd wordt ingesteld.

- 29 Dat is in casu het geval. Verzoeker heeft de rechter niet verzocht om opheffing van het bezwaar, maar om veroordeling van verweerder tot betaling. Nadat het vonnis was gewezen, heeft hij de tenuitvoerlegging niet langer op het oorspronkelijke betalingsbevel gebaseerd, maar verzocht hij om een nieuw betalingsbevel.
- 30 b) De beantwoording van de vraag is ook relevant voor de beslissing. Een andere weigeringsgrond is er niet. De rechter in hoger beroep is ervan uitgegaan dat verweerder zich niet kan beroepen op de weigeringsgrond van artikel 34, punt 1, van het Verdrag van Lugano, omdat hij ook in het kader van de erkenningsprocedure niet heeft uiteengezet hoe hij zich inhoudelijk tegen de vordering van verzoeker zou hebben verdedigd. Het is niet duidelijk hoe verweerder zou hebben deelgenomen, zelfs indien hij naar behoren zou hebben deelgenomen aan de Zwitserse procedure.
- 31 Deze uitlegging van de rechter geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting.
- 32 In het midden kan worden gelaten of artikel 34, punt 1, van het Verdrag van Lugano relevant kan zijn naast artikel 34, punt 2, van het Verdrag van Lugano. Hoe dan ook is er geen schending van de Duitse openbare orde. De weigeringsgronden van artikel 34 van het Verdrag van Lugano vormen, net zoals de gronden van artikel 45, lid 1, van verordening nr. 1215/2012, de uitzondering op het beginsel van automatische erkenning en uitvoerbaarheid van beslissingen van de lidstaten in de andere lidstaten. Ook het openbareordeverweer is een dergelijke uitzondering en moet als zodanig restrictief worden uitgelegd (zie arresten van 13 oktober 2011, *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, [omissis] punt 33, en 16 juli 2015, [omissis] C-681/13, EU:C:2015:471, [omissis] punt 41, met betrekking tot artikel 34, punt 1, van verordening nr. 1215/2012, oude versie, met verdere verwijzingen).
- 33 De schending van het recht om te worden gehoord door het ontbreken van een vertaling van het verzoekschrift alsook het verzuim om verweerder anderszins in kennis te stellen van de procedure zouden slechts een weigering van de erkenning op grond van artikel 34, punt 1, van het Verdrag van Lugano rechtvaardigen indien verweerder zich ook inhoudelijk tegen de beslissing zou hebben verweerd als hij naar behoren aan de procedure had deelgenomen. Het is vaste rechtspraak van het Hof dat bezwaren tegen het te erkennen vonnis in beginsel voor de rechter moeten worden aangevoerd (arresten van 16 juli 2015, [omissis] C-681/13, [omissis] EU:C:2015:471, punt 64, en 7 juli 2016, [omissis] C-70/15, EU:C:2016:524, [omissis] punt 48). In het midden kan worden gelaten of verweerder tegen het Zwitserse vonnis nog een rechtsmiddel zou kunnen instellen op grond van artikel 321 van de Zwitserse ZPO – in voorkomend geval met herstel in de vorige toestand in de zin van artikel 148 van de Zwitserse ZPO – en

of de verplichting om de rechtsmiddelen uit te putten die voortvloeit uit het voorbehoud in artikel III, lid 1, eerste volzin, van Protocol 1 bij het Verdrag van Lugano, ook in het kader van artikel 34, punt 1, van het Verdrag van Lugano geen toepassing kan vinden. Zelfs indien er in het geheel geen verplichting bestond om een rechtsmiddel aan te wenden, zou verweerder in de erkenningsprocedure verplicht zijn geweest om in grote lijnen uiteen te zetten hoe hij zich tegen de beslissing zou hebben verdedigd, teneinde uit te sluiten dat de schending van het recht om te worden gehoord geenszins van invloed kon zijn op de uitkomst en dat hij zich tegen de erkenning alleen op formele gronden kon verweren [omissis].

- 34 Een dergelijke verplichting wordt evenmin uitgesloten door de door verweerder opgeworpen exceptie van het verbod op herziening ten gronde. Het staat niet aan de rechter van de aangezochte staat om na te gaan of deze exceptie daadwerkelijk succesvol was geweest op grond van het nationale recht van de staat waar vonnis is gewezen. Veeleer moet alleen worden nagegaan of vanuit het oogpunt van de nationale rechtsorde van de aangezochte staat, een plausibel bezwaar tegen de vordering had kunnen worden aangevoerd. Indien dit niet het geval is, kan de erkenning niet worden geweigerd louter wegens een formele schending van de nationale regels van de staat waar vonnis is gewezen.

[omissis]